

Høringsuttalelse – Vestfold og Telemark fylkeskommunes kulturstrategi

Det vises til mottatt invitasjon til å gi høringsuttalelse på Vestfold og Telemark fylkeskommunes forslag til ny kulturstrategi.

Vedlagt følger Odds Ballklubbs innspill.

Med vennlig hilsen

Odds Ballklubb

(sign.)
Trond D. Haukvik
Styreleder

Einar Håndlykken
Daglig leder

Odds Ballklubb

Odds plass 3, 3722 SKIEN

Postboks 5 Falkum, 3705 SKIEN

ABB

REMA 1000

SpareBank
TELEMARK

R8

TA

 **Skagerak
Energi**

hummel

 Fjordkraft

Høring Vestfold og Telemark fylkeskommunes forslag til ny kulturstrategi

Om Odds Ballklubb

Odds Ballklubb er Norges eldste fotballklubb, basert på Skagerak Arena i Skien. Vårt A-lag for herrer har de siste 20 årene vært et stabilt lag i Eliteserien og er nr. 3 på maratontabellen i norsk fotball de siste ti årene, bare slått av RBK og Molde. Fotball er Norges soleklart største idrett, med flest aktive og flest som satser for å bli toppidrettsutøvere. Som Norges 3. beste fotballklubb de siste 10 årene, har vi dokumentert en sterk og stabil toppidrettskultur over lang tid.

Vi har de siste ti årene hatt et publikumssnitt pr. kamp på mellom 4500 og 7000 tilskuere. Vi gjennomfører sånn sett de største enkeltidrettsarrangementene i Vestfold og Telemark og er sannsynligvis også den arrangøren i kultursektoren som samler flest mennesker i vår region gjennom året, samlet sett.

Odd har ett av Norges fremste utviklingsmiljøer for unge fotballspillere, dokumentert gjennom 4 stjerner i Norsk Toppfotballs akademiklassifisering. Bare fire andre klubber i Norge er på samme nivå. Vår spillerutvikling baserer seg på den såkalte Telemarksmodellen, hvor samarbeid med breddeklubbene i Telemark er avgjørende. Vi samarbeider også i økende grad med klubber i Larvik.

Samtidig driver Odd en barne- og ungdomsavdeling med lag for spillere helt ned til 5 års alder med mål om å gi et positivt aktivitetstilbud til flest mulig barn i vårt nærområde. I nedslagsfeltet vårt bor både Skiens rikeste og Skiens fattigste barn – og vi har en høy andel barn med innvandrerbakgrunn.

Vi har nylig startet med jentelag og har fra 2021 også et elitelag for kvinner. Odds Ballklubb Kvinner er startet som en egen klubb, men med tett samarbeid, felles logo og felles kamparena med Odds Ballklubb.

Klubben er Norges mest miljøvennlige klubb, og har blant annet Norges råeste solbatteriprojekt på stadion og har gjort en rekke andre miljøinnsatser. Vi er også sosialt engasjert og driver eget gatelag for rusmisbrukere, samarbeider med NAV om arbeidstrening og med Kriminalomsorgen.

Gjennom nesten 10 år har vi også samarbeidet med Telemark fylkeskommune om blant annet utvikling av breddefotballen i Telemark, ernæring og helse for elever i videregående, hindre drop-outs av videregående med mer. Vi har også drevet Odde-butikken sammen, som en del av utdanningsløpet på service- og samferdsellinjen ved Skien videregående skole.

Regional identitet og samhold

Fylkenes rolle i det norske samfunnet er blitt endret, men det som først og fremst peker seg ut, er kanskje rollen som en regional utviklingsaktør, en regional samfunnsutvikler. Telemark og Vestfold er et nytt fylke. Basert på inntrykk fra media, kan det virke som om de gamle fylkesgrensene fremdeles lever. Det er hverken overraskende eller unaturlig, og en viktig rolle for en kulturstrategi kan dermed være å bidra til å fjerne de «mentale fylkesgrensene».

En ny kulturstrategi for Telemark og Vestfold fylkeskommune bør ha som et av sine hovedformål å knytte bånd på tvers av den tidligere fylkesgrensen og prioritere kultur- og idrettsarrangementer som trekker folk på tvers av disse grensene. Kultur og idrett har en unik mulighet til å skape forståelse og samhold på tvers av grenser. Uten å ha dokumentasjon for denne påstanden, er inntrykket at det i dag er forholdsvis lite utveksling av publikum på tvers av den gamle fylkesgrensen til ulike kultur- og idrettsarrangementer.

Her har utkastet til kulturplan anledning til å gripe muligheten til å samle og forbinde innbyggerne i det nye fylket. Det fins neppe noen andre tiltak som har større potensiale for bygging av en ny regional identitet og et sterkere samhold i det nye fylket enn kultur og idrett. En helhetlig tilnærming til hvordan den nye fylkeskommunen skal bruke fylkets aktiviteter og arrangementer til identitetsbygging, snarere enn en samling enkelttiltak og enkeltstående satsinger, vil styrke det kommende arbeidet på tvers av det nye fylket.

Strategien bør vurdere spørsmålet om hvorfor Vestfold og Telemark fylkeskommune skal engasjere seg i kultur og idrett på et overordnet plan, og hvilken rolle fylkeskommunen ønsker å spille. Midler bør prioriteres til arrangementer med potensiale til å trekke folk på tvers av gamle fylkesgrenser og samtidig oppmuntres/settes krav om markedsføring på tvers av den gamle fylkesgrensa.

Kultur vs. idrett

Kulturstrategien framstår nå først og fremst å være en strategi for kunst og kultur, ikke for idrett, jf. side 1 i høringsdokumentet. Det virker tilfeldig hvilke idrettsformål som støttes og det gis ingen strategisk begrunnelse for områdene som trekkes fram. Strategien besvarer ikke hva det nye fylkets rolle skal være med tanke på breddeidrett og hvordan toppidrett kan bidra til å skape identitet og regionalt samhold. Vi mener strategien her kan styrkes.

Toppidrett har et stort potensial til å styrke den regionale identiteten, og kan også tilby fellesskap, samhold og opplevelser som kan gi selvtillit og framtidstro. For oss er det inspirerende å se hvilken betydning Bodø/Glimts resultater har gitt av oppmerksomhet og optimisme i Nordland.

Breddeidrettens betydning for sosiale fellesskap, folkehelse, mental helse og inkludering er anerkjent i de fleste sammenhenger. Her kan forslaget til kulturstrategi utdypes med tanke på å beskrive og utvikle fylkeskommunens tenkte rolle.

Vi ønsker også å peke på det sentrale samspillet mellom toppidrett og breddeidrett. Toppidrettens rolle ved å inspirere barn og unge til å begynne og fortsette med idrett, er en avgjørende faktor for breddeidrettens funksjon for folkehelse og for å bygge opp under og opprettholde glede ved bevegelse og utendørsaktiviteter.

Flere steder i det utsendte forslaget refereres det til stortingsmeldinger, både om kultur, friluftsliv og idrett. Selv om meldingene inneholder nasjonale mål, har utkastet fra fylkeskommunen ingen relevante mål for å styrke idretten. Her er meldingen betydelig mer spesifikk på kultur- enn idrettsfeltet.

Forslaget til strategi refererer innledningsvis til folkehelse i definisjon av kultur (kap. 1.3). Likevel er det svært lite som viser at man mener at man vil jobbe for å styrke

idrett/aktivitet/folkehelse. Dette fremstår ganske underlig i lys av hvor viktig dette er for livskvalitet, for å redusere barn/unges utenforskap og for å redusere samfunnets kostnader pga. psykisk og fysisk sykdom.

Vi har flere sterke kompetansemiljøer i idretten i Vestfold og Telemark, både knyttet til bredde- og toppidrett. Et eksempel på dette er kompetansemiljøet ved Skagerak Arena (Odds Ballklubb/Telemark Toppidrett Gymnas/Idrettens hus). I tråd med beskrivelsen av fylkeskommunens samfunnsoppdrag (pkt. 1.2.) ønsker vi at Vestfold og Telemark fylkeskommune i rollen som samarbeidspartner inkluderer aktuelle eksterne aktører i idretten i sine strategiske mål og tiltak.

Forslaget til kulturstrategi har fått navnet «Vestfold og Telemark – der mennesker møtes». Det fins neppe noen bedre eller større møteplass enn idrettsarrangementer. I denne sammenheng mener vi at kulturstrategien bør vurdere de store idrettsarrangementenes rolle i å skape arena for sosialt samvær, trygge rammer for familieaktiviteter og som et av flere alternativer til fritidssysler. I tillegg bør næringsutviklingspotensialet knyttet til store idrettsarrangementer vurderes.

Hovedtemaer

Forslaget til kulturstrategi er delt inn i seks hovedtemaer: Stedsutvikling, inkludering, kunnskap, aktivitet, arenaer og internasjonalisering.

Forslaget nevner fem satsingsområder innen «**Stedsutvikling**»:

- Ibsen
- Munch
- Verdensarv
- Vikingtid og middelalder
- Regionale kulturarrangementer

Kulturens viktighet som identitetsmarkør trekkes fram, men likevel er den sterkeste identitetsmarkøren ikke nevnt, toppidrett og kanskje særlig fotball. Et av målene er at store idretts- og kulturarrangementer skal benyttes som ressurser i stedsutviklingen. Samtidig er det i tiltakslisten videre ikke nevnt noe knyttet til store idrettsarrangementer.

Kapitlet «**Inkludering**» nevner skolen som en inkluderingsarena. For dem som ikke alltid opplever skole som en arena de mestrer, tilbyr idretten en arena med bred deltagelse fra tilnærmet alle befolkningsgrupper. Når det kommer til bredde i deltakelsen, kan lite annet måle seg med idretten. Idretten har, med unntak av skolen, det største potensialet av alle samfunnsaktører til å motvirke utenforskap.

Strategien vil fremstå som mer gjennomarbeidet og med blick for den reelle inkluderingen som i dag finner sted, dersom breddeidretten vies plass for sin inkludering gjennom deltagelse i aktivitet og toppidretten for sin inkludering gjennom delte opplevelser i glede og skuffelse.

Kapitlet «**Aktivitet**» har ingen mål knyttet til hverken breddeidrett eller toppidrett. Ett (av 21) tiltak er knyttet til idrett (NM-Veka).

Hverken kapitlet «Arena» eller «Internasjonalisering» nevner i praksis idrett. Det kan synes som om idrettens åpenbare funksjon for aktivisering av barn, ungdom og voksne er oversett, at idrettens fysiske arenaer for utfoldelse og for barns drømmer om å bli best og kanskje en dag selv kunne delta i flomlyset, ikke er omhandlet og at internasjonaliseringen som idretten bidrar med gjennom sine internasjonale konkurranser, turneringer og cuper for både bredde- og toppidrett, er utelatt. Her må strategien bygges ut for å tette de påpekte hullene.

Annet

Av positive momenter i strategien bør det trekkes fram målene om å etablere «økt kunnskap om kultur som næringsvei, og økonomiske ringvirkninger av kulturarrangementer». Dette vil være nyttig kunnskap. Det forutsettes her at også idrett tas med i denne kunnskapsutviklingen.

Oppsummering

Det fremlagte høringsdokumentet må i realiteten anses som en strategi for kunst og kultur. Om Vestfold og Telemark fylkeskommune velger å vedta kulturstrategien slik den er foreslått, bør det snarest settes i gang et arbeid med å lage en egen idrettsstrategi.

Trøndelag er sannsynligvis landets fremste idrettsregion. En del av æren for dette skal nok en bevisst politisk og regional satsing ha. Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylkeskommune vedtok i 2006 et eget idrettsmanifest kalt «Flest i bredden – best i toppen» med en rekke tiltak for:

*breddeidrett og folkehelse

*toppidrett

*tiltrekking av store nasjonale og internasjonale idrettsarrangementer

Det nye fylket Trøndelag jobber for tida med en revidering/ny idrettsstrategi på basis av det idrettspolitiske manifestet. Her vil det sannsynligvis være mye lærdom og inspirasjon å hente.